

วิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

เบญจวรรณรี โชติช่วงนิรันดร์¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรของไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และข้อมูลเชิงปริมาณโดยมีเครื่องมือสำคัญคือ แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคและแบบจำลองโครงสร้างภาษีอากรของไทย ซึ่งใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540-2559

ผลการวิเคราะห์ที่สำคัญคือ หากต้องการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องใช้มาตรการทางภาษีคือ ลดภาษีทางตรง ได้แก่ อัตราภาษีเงินได้ทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลลง รวมถึงภาษีธุรกิจเฉพาะลง 5% ลดภาษีทางอ้อม คือ ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น 5% ภาษีสรรพสามิต และภาษีส่งออกลง 5% ซึ่งจะมีผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเจริญเติบโตสูงขึ้น 462,783.40 ล้านบาท คิดเป็นเพิ่มขึ้น 3.22%

คำสำคัญ: โครงสร้างภาษีอากร; การพัฒนาเศรษฐกิจ; ภาคเศรษฐกิจจริง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

เบญจวรรณรี โชติช่วงนิรันดร์. (2563). วิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 10(1), 104-117.

¹ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

อีเมล: dr.benchawanaree@gmail.com

An Analysis of a Tax Structure Appropriate for the Economic Development of Thailand

Benchawanaree Chodchaungnirun¹

Abstract

In this journal research investigation, the researcher analyzes the influence of the tax structure of the Kingdom of Thailand (Thailand) on its economic development. In carrying out this investigation, the researcher collected qualitative data from the contents of in-depth interviews with key informants. Germane quantitative data were collected by means of constructing and applying a macroeconomic model incorporating a model of Thailand's tax structure. Relevant annual time series data from the period between 1997 and 2016

Were analyzed with the following results: If tax measures were used to ensure that the nation's economy grew efficiently, the method of reducing direct taxes would have to be utilized. The income tax rates for both personal income and corporate income tax would have to be reduced in addition to reducing special business tax by five percent. Indirect taxes in the case of value added tax (VAT) is five percent, excise tax and export tax would have to be reduced by five percent. If these tax reduction measures were adopted and applied to Thailand's economy, the results would show economic growth of 462,783.40 million baht, thereby constituting an increase of 3.22 percent.

Keywords: Tax Structure; Economic Development; Real Sector

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Chodchaungnirun, B. (2020). An analysis of a tax structure appropriate for the economic development of Thailand. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 10(1), 104-117.

¹ Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University

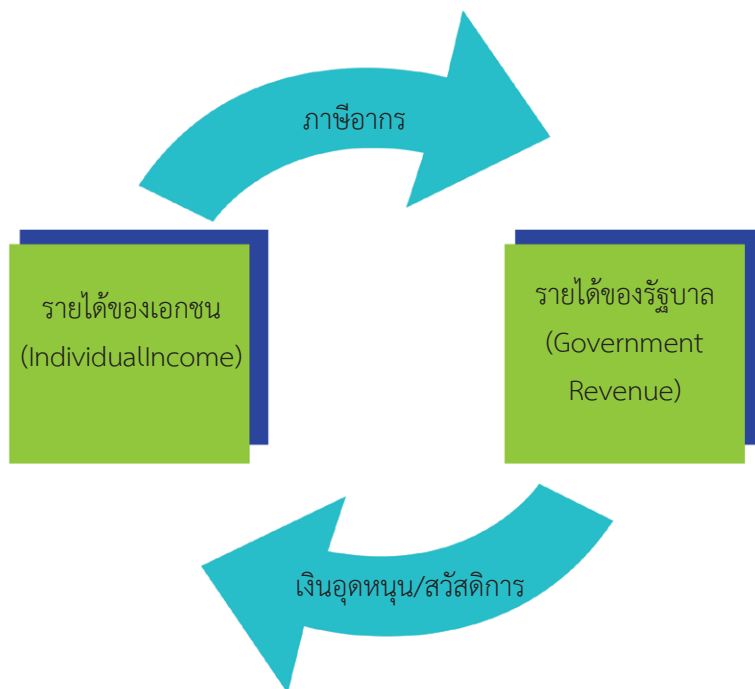
2086 Ramkhamhaeng Road, Hau Mark, Bangkok 10240, Thailand

E-mail: dr.benchawanaree@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างเศรษฐกิจเติบโตนั้นต้องอาศัยทั้งนโยบายการคลังและนโยบายการเงินเพื่อให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพ โดยภาษีอากรเป็นเครื่องมือหนึ่งของนโยบายการคลัง ที่สามารถนำไปใช้เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ในแง่ที่เป็นรายได้หลักของรัฐบาล ซึ่งการใช้จ่ายของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายทางตรงหรือทางอ้อมโดยผ่านเงินอุดหนุน หรือการใช้จ่ายในด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การฝึกอบรม การสาธารณสุข และด้านอื่นๆ ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้นโยบายการเจริญเติบโตได้ผลตามเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่าภาษีอากร เป็นเงินส่วนกลางของประเทศที่ได้จากประชาชนร่วมกันจ่ายเพื่อจ้างรัฐบาลบริหารประเทศดำเนินนโยบายบริหารประเทศด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม ผลประโยชน์ของการบริหารงบประมาณ ภาษีอากรต้องส่งผลกลับคืนสู่เจ้าของเงินคือ ประชาชนส่วนเงินที่รัฐโอนให้ภาคเอกชนที่มีรายได้หรือไม่มีรายได้ เรียกว่า เงินอุดหนุนหรือสวัสดิการ ซึ่งทั้งภาษีอากร และเงินอุดหนุนหรือสวัสดิการนั้นต่างเป็นการเคลื่อนย้ายเงินได้ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

ภาพ 1 การเคลื่อนย้ายเงินได้ระหว่างภาครัฐและเอกชน

ดังนั้นหากโครงสร้างภาษีที่มีความเหมาะสมและประชาชนรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ ตระหนักรู้ถึงบทบาทของตนเอง ก็จะทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรของไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

นิยามศัพท์

โครงสร้างภาษีอากร หมายถึง ประเภทของภาษีอากรทั้งหมดที่มีการจัดเก็บในประเทศไทย

การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของระดับรายได้ประชาชาติของไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2559 จำนวน 20 ปี ด้วยการเก็บข้อมูลจากตัวแปรในแบบจำลองที่ใช้

2. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากรและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ผลการวิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรของไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

2. นำข้อมูลผลการวิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรเสนอผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปรับโครงสร้างภาษีอากรของไทยให้เกิดความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนต่อไป

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระบบเศรษฐกิจมหภาคในระบบเศรษฐกิจจะประกอบด้วยภาคการผลิต (real sector) ภาคการเงิน (money sector) และภาคต่างประเทศ (foreign sector) ซึ่งนั่นก็คือตลาดการผลิต ตลาดการเงินและตลาดระหว่างประเทศ ในระบบเศรษฐกิจมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละ sector โดยมีความเชื่อมโยงจากปริมาณเงินที่จะหมุนเวียนเคลื่อนย้ายจาก Sector หนึ่งไปสู่ sector หนึ่ง จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนึ่งไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจหนึ่ง

ภาคเศรษฐกิจจริง (real sector) หมายถึง ภาคเศรษฐกิจที่มีการผลิตสินค้าและบริการโดยใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น แรงงาน ที่ดิน และทุน มาผสมผสานหรือผ่านกระบวนการผลิต ทำให้ได้สินค้าและบริการขึ้นมา ซึ่งจะมีตลาดเป็นตัวตัดสินว่าสังคมจะผลิตอะไร โดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไร ทั้งนี้ มีตลาดสำคัญ 2 ตลาด คือ (1) ตลาดปัจจัยการผลิต ได้แก่ ตลาดวัตถุดิบ แรงงาน ที่ดิน และทุน และ (2) ตลาดผลผลิต โดยมีผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินการในการใช้ปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าและบริการ เช่น การผลิตในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ภาคการเงิน (money sector) ประกอบด้วยสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่เก็บออมเงินของประชาชนและรัฐบาล ปล่อยสินเชื่อให้แก่นักลงทุน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ภาคต่างประเทศ (Foreign sector) ประกอบด้วย การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ ทั้งการลงทุนระหว่างประเทศ การซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศ โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนในการเชื่อมโยงปริมาณเงินระหว่างประเทศ

การรั่วไหลและการอัดฉีดการรั่วไหล (leakages or withdrawals) หมายถึง ภาคครัวเรือนมีได้นำรายได้ที่ได้จากการขายปัจจัยการผลิตทั้งหมดไปซื้อสินค้าและบริการจากภาคการผลิต ส่วนหนึ่งรั่วไหลผ่านการออมภาคเอกชน (personal savings) การชำระเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ภาครัฐบาล (personal taxes, labor services) และผ่านการชำระเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ภาครัฐบาล (business taxes, goods and services) และการนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศ (imports) การอัดฉีด (injections) หมายถึงรายได้ส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาในกระแสการหมุนเวียนเกิดจากสถาบันการเงิน (financial intermediaries) ให้ภาคการผลิตกู้ยืมเงินเพื่อนำไปลงทุน (investment loans) รัฐบาลใช้จ่าย

ในรูปแบบต่าง ๆ (government expenditure) และมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการต่างๆ ไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก (exports) ส่วนรั่วไหลและส่วนอัดฉีด

ดังนั้น ส่วนรั่วไหลประกอบด้วย การออม (Savings) ภาษี (Tax) และการนำเข้า (Imports)

$$S + T + M$$

ในทางตรงกันข้ามส่วนอัดฉีดประกอบด้วย การลงทุน (Investment) การใช้จ่ายภาครัฐบาล (Government Expenditure) และการส่งออก (Exports)

$$I + G + X$$

ทฤษฎีของเคนส์ (theory of Keynes) เป็นการวิเคราะห์ระดับรายได้ประชาชาติคุณภาพ โดยวิเคราะห์ในส่วนของภาคเศรษฐกิจจริง (Real sector) เน้นด้านรายจ่ายมวลรวม โดย Aggregate Expenditure หรือ AE เป็นผลรวมของค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาคเอกชน (Consumption expenditure--C) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนภาคเอกชน (Investment spending--I) ค่าใช้จ่ายของภาครัฐบาล (Government expenditure: G) และค่าใช้จ่ายในการส่งออกและการนำเข้า (Net Export: X-IM) เขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (Keynes, 1936a; 1936b; 1936c; 1936d; 1936e)

$$AE = C + I + G + X - IM$$

โดย AE = Aggregate Expenditure

และดุลยภาพในระบบเศรษฐกิจ คือ จุดที่ระดับรายจ่ายมวลรวม (Aggregate Expenditure) เท่ากับระดับรายได้ประชาชาติ หรือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศพอดี จึงได้ว่า

$$Y = AE$$

$$\text{หรือ } GDP = AE$$

ในขณะนั้น $AE = C + I + G + X - IM$

$$\text{ดังนั้น } GDP = C + I + G + X - IM$$

การใช้นโยบายการคลังในระบบเศรษฐกิจขนาดเล็กแบบเปิดสำหรับประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจขนาดเล็กและมีการค้าระหว่างประเทศด้วยนั้น การใช้นโยบายการเงิน นโยบายการคลังเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผลลัพธ์ของการใช้นโยบายการเงิน นโยบายการคลังภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนแบบไม่คงที่สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

การใช้นโยบายการคลังในระบบเศรษฐกิจขนาดเล็กและใช้อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลอยอย่างเสรี เช่น การเพิ่มการใช้จ่ายรัฐบาล (G) จะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ เงินทุนจึงไหลเข้าประเทศ เมื่อเงินทุนไหลเข้าประเทศเป็นจำนวนมากขึ้นย่อมส่งผลต่อระดับปริมาณเงินภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นและการที่ปริมาณเงินในประเทศมีมากจะส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนโดยทำให้ค่าเงินแข็งค่าขึ้น จะส่งผลต่อระดับการส่งออกและการนำเข้าโดยตรง กล่าวคือทำให้การส่งออกลดลงแต่การนำเข้าจะเพิ่มสูงขึ้นซึ่งผลที่ตามมาคือการส่งออกสุทธิจะมีมูลค่าลดลงและนั่นย่อมส่งผลต่อระดับรายได้ประชาชาติด้วย แสดงได้ในรูปสมการดังนี้

สมการเส้น IS คือ

$$Y = C(Y) + I(r) + G + X(ex) - ex.IM(Y, ex)$$

สมการเส้น LM คือ

$$D + R = L(Y, r)$$

และ

$$R^0 = X(ex) - ex.IM(Y, ex) + K(r, r^*)$$

Take total Differential ทุกสมการได้ดังนี้

$$dY - C_y \cdot dY - I_r \cdot dr - X_{ex} \cdot dex + ex \cdot IM_y \cdot dY + ex \cdot IM_y \cdot dex + IM \cdot dex = dG$$

$$(1 - C_y + ex \cdot IM_y) \cdot dY - I_r \cdot dr - (X_{ex} - ex \cdot IM_{ex} - IM) \cdot dex = dG$$

$$X_{ex} \cdot dex - ex \cdot IM \cdot dY - ex \cdot IM_{ex} \cdot dex + K_r \cdot dr = 0$$

การเปลี่ยนแปลงดุลการชำระเงิน: $dR^0 = 0$ จะได้

$$\begin{bmatrix} 1 - C_y + ex \cdot IM_y & -I_r & -A \\ L_y & L_r & 0 \\ ex \cdot IM_y & K_r & A \end{bmatrix} \begin{bmatrix} dY \\ dr \\ dex \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} dG + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} dD$$

กำหนดให้ $A = X_{ex} - ex \cdot IM_{ex} - IM$

การเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายรัฐบาลจะได้

$$\frac{dY}{dG} = \frac{\begin{vmatrix} 1 & -I_r & -A \\ 0 & L_r & 0 \\ 0 & K_r & A \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 1 - C_y + ex \cdot IM_y & -I_r & -A \\ L_y & L_r & 0 \\ -ex \cdot IM_y & K_r & A \end{vmatrix}}$$

$$\frac{dY}{dG} = \frac{A \cdot L_r}{A \cdot (-L_y \cdot K_r - ex \cdot IM_y \cdot L_r + L_r - C_y \cdot L_r + ex \cdot IM_y \cdot L_r + I_r \cdot L_y)}$$

$$\frac{dY}{dG} = \frac{1}{(1 - C_y) + \frac{L_y}{L_r} (I_r - Kr)}$$

อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงได้อย่างเสรี ดังนั้น K_r เท่ากับ α จึงได้ว่า

$$\frac{dY}{dG} = 0$$

แสดงว่าเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนคงที่การใช้นโยบายการคลังจะใช้ไม่ได้ผล คือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ประชาชาติ (Y) ได้

ทฤษฎีพัฒนาการโครงสร้างภาษีอากรของมัสเกรฟ Musgrave (as cited in Paengkariya, 2013, pp. 19-21) ได้อธิบายพัฒนาการของโครงสร้าง

ภาษี โดยเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่กำหนดโครงสร้างภาษี ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านการเมือง และสังคม โดยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการพัฒนาการของโครงสร้างภาษีได้ 2 ทาง คือ

1. เมื่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจลักษณะของฐานภาษี (Tax base) ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย และการจัดการเกี่ยวกับระบบรายได้ของรัฐบาลจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ (economic objective) ทางด้านนโยบายภาษีก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนของการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยทางเศรษฐกิจ Musgrave ได้แบ่งการพัฒนาเศรษฐกิจเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก (early period) และระยะหลัง (later period)

ระยะแรก ประเทศยังมีระดับรายได้ต่ำ โครงสร้างทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของระบบภาษี ซึ่งภาษีที่สำคัญของภาคเกษตรกรรม คือ ภาษีที่ดิน ส่วนเศรษฐกิจนอกภาคเกษตรกรรมนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมโรงงานมีขนาดเล็ก ธุรกิจการค้ายังค่อนข้างแคบ ทำให้ฐานภาษีสรรพสามิตและภาษีการขายมีขนาดเล็ก ประเทศจึงต้องหันไปพึ่งรายได้จากแหล่งอื่น เช่น รายได้จากรัฐวิสาหกิจ ส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มิได้อาศัยฐานภาษีที่ใช้กันโดยทั่วไป แต่เป็นภาษีที่ประเมินตามแหล่งรายได้ มิใช่เป็นภาษีเงินได้ที่บุคคลประเมินได้รับทั้งหมด ซึ่งภาษีจากรายได้ที่จัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด คือ ภาษีจากแหล่งเงินเดือนและค่าจ้างของข้าราชการ พนักงานของบริษัท หรือห้างร้านใหญ่ๆ ส่วนการจัดเก็บภาษีเงินได้จากองค์กรธุรกิจนั้น เนื่องจากมีความลำบากในการประเมินรายได้ขององค์กรธุรกิจ โดยมีการกำหนดอัตราภาษีจากยอดขาย ซึ่งทำให้มีลักษณะเหมือนกับภาษีการขาย ส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลจะจัดเก็บได้เฉพาะกิจการใหญ่ๆ ซึ่งมีอยู่น้อยและส่วนใหญ่เป็นของชาว

ต่างประเทศ และผู้ที่มีรายได้สูงๆ นั้นส่วนใหญ่ก็มีรายได้จากทุน ซึ่งมักไม่มีการประเมินรายได้จากทุน จึงทำให้โครงสร้างภาษีมีความไม่เป็นธรรมอย่างมาก เนื่องจากข้อจำกัดของการเก็บภาษีเงินได้ซึ่งเกิดปัญหาทางด้านบัญชี การบริหารภาษี การหลีกเลี่ยงภาษี การหลบภาษี ตลอดจนการลงโทษ ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องพยายามพัฒนาระบบภาษีของตนให้สามารถทำรายได้ให้มากยิ่งขึ้นจากแหล่งที่จะเอื้ออำนวยให้มีการประเมินภาษีได้โดยตรง และสามารถใช้มาตรการทางด้านการบริหารจัดการเก็บ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย การหลีกเลี่ยงทำได้ยากขึ้น ทำให้ระบบภาษีมีความเป็นธรรมมากขึ้นกว่าความพยายามในการจัดเก็บภาษีรายได้ในอัตราก้าวหน้า

ระยะหลัง เป็นระยะที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้น ธุรกิจต่างๆ ทั้งธุรกิจการค้า และธุรกิจการผลิต ได้ขยายตัวส่งผลกระทบต่อภาระงานที่มีการขยายตัวตามไปด้วย ตลอดจนการปรับปรุงทางด้านการบริหารด้านการจัดการและการบัญชีขององค์กรธุรกิจ มีผลทำให้สามารถปรับปรุงการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมทั้งภาษีทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ฐานภาษีกว้างมากขึ้นกว่าเดิม และสัดส่วนของภาษีทางตรงต่อรายได้ภาษีทั้งหมดเพิ่มขึ้น

ลักษณะโครงสร้างภาษีอากรที่ดีตามแนวคิดของ Adam Smith อัดัม สมิท (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงชาวอังกฤษ ซึ่งถือเป็นบิดาแห่งการภาษีอากรได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations เมื่อปี ค.ศ. 1776 ว่าหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้น จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการ หรือที่เรียกว่า Adam Smith' Canons ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ (Smith, 1776)

1. หลักความเป็นธรรม (equity) หมายความว่า ผู้ที่มีความสามารถในการหารายได้เท่ากัน ก็ควรเสีย

ภาษีให้แก่รัฐโดยเท่าเทียมกัน ไม่ควรมีการให้อภิสิทธิ์ โดยการยกเว้นภาษี หรือลดภาษีให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ และใช้หลักแห่งความสามารถในการเสียภาษี (ability to pay) กล่าวคือ ผู้ใดมีความสามารถในการเสียภาษีมาก ก็ควรเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีน้อยกว่า

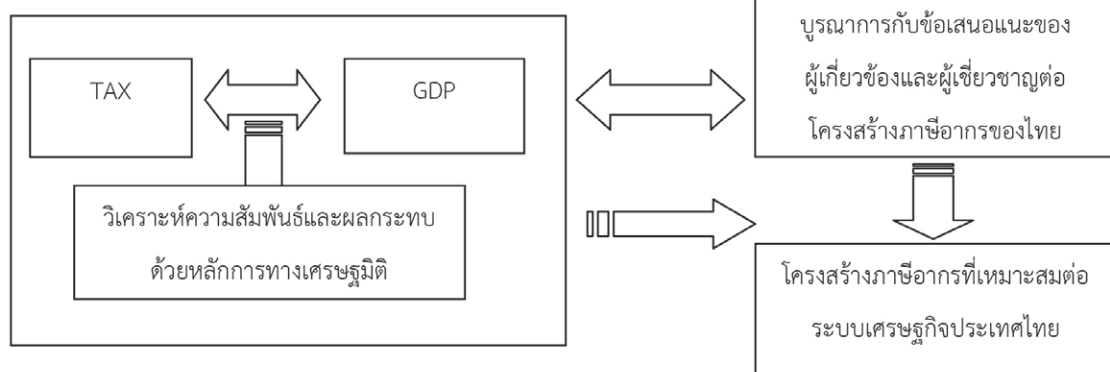
2. หลักความแน่นอน (certainty) ซึ่งประกอบด้วย ความแน่นอนในเรื่องของเวลาชำระภาษี อัตราภาษี วิธีชำระภาษี และสถานที่เสียภาษี เพื่อให้ผู้เสียภาษีมีโอกาสปรับปรุงและพัฒนาตนเอง และวางแผน

เตรียมค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีอากรไว้ล่วงหน้า

3. หลักความสะดวก (convenience) ทั้งด้านเวลา และวิธีการชำระเงินเพื่อให้ผู้เสียภาษีอากรมีความสะดวกในการชำระภาษีอากร

4. หลักการประหยัด (economy) ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดเก็บภาษี เพราะถือว่าภาษีอากรเป็นการจัดเก็บจากประชาชน เป็นเงินของประชาชน ดังนั้นรัฐต้องประหยัดและใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ ภาษีที่จัดเก็บต้องไม่กระทบต่อประชาชนผู้ที่ทำงาน ต้องใช้หลักเก็บน้อยแต่ได้มาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย เป็นการแสดงให้เห็นถึงกรอบแนวคิดในการศึกษางานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างภาษีอากรไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยหลักการทางเศรษฐมิติ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องกับภาษีอากร เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสู่การปรับปรุงโครงสร้างภาษี

อากรให้เกิดความเหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลในการเสนอแนะโครงสร้างภาษีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยวิจัยเชิงปริมาณใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2559 จำนวน

20 ปี ด้วยการเก็บข้อมูลจากตัวแปรในแบบจำลองที่ใช้ ส่วนวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากรและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐจำนวน 12 คนจากนั้นทำการ

สรุปสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเชื่อมโยงไปยังการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้ดำเนินการตามหลักการทางเศรษฐมิติ ซึ่งมีแบบจำลองประกอบด้วย 2 แบบจำลองหลัก ดังนี้

1. แบบจำลองด้านเศรษฐกิจมหภาค

$$GDP = C + I + G + X - IM$$

$$\text{และได้ว่า } GDP = C(Y_d, \Delta GDP_{-1}) + I(GDP, \Delta GDP_{-1}) + G + X(GDP_f, exr, X_{-1}) - IM(Y_d, P_{im}, exr)$$

$$\text{ในขณะที่ } C = C_a + C_1 Y_d + C_2 \Delta GDP_{-1}; Y_d = GDP - Tax$$

$$I = I_a + I_1 GDP + I_2 \Delta GDP_{-1}$$

$$G = G$$

$$X = X_a + X_1 GDP_f * exr + X_2 X_{-1}$$

$$IM = IM_a + IM_1 Y_d + IM_2 P_{im} * exr; Y_d = GDP - Tax$$

โดยที่

GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)

C = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาคเอกชน (หน่วย: ล้านบาท)

I = รายจ่ายในการลงทุนภาคเอกชน (หน่วย: ล้านบาท)

G = ค่าใช้จ่ายภาครัฐบาล (หน่วย: ล้านบาท)

X = มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ (หน่วย: ล้านบาท)

IM = มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ (หน่วย: ล้านบาท)

Y_d = รายได้สุทธิหลังหักภาษี (หน่วย: ล้านบาท)

ΔGDP_{-1} = ส่วนเปลี่ยนแปลงของ GDP ช่วงเวลาก่อนหน้า (แสดงถึงความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ) (หน่วย: ล้านบาท)

X_{-1} = มูลค่าการส่งออกในช่วงปีก่อนหน้า (หน่วย: ล้านบาท)

GDP_f = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลก (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

exr = อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (หน่วย: บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)

P_{im} = ราคาสินค้านำเข้า (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ)

2. แบบจำลองโครงสร้างภาษีอากร

$$TAX = Tax_{id} + Tax_{corp} + Tax_{vat} + Tax_{buss} + Tax_{excis} + Tax_x + Tax_{im} + Tax_{ele}$$

$$\text{ในขณะที่ } Tax_{id} = tax_{a id} + tax_{1id} GDP$$

$$Tax_{corp} = tax_{a corp} + tax_{1corp} GDP$$

$$Tax_{buss} = tax_{a buss} + tax_{1buss} GDP$$

$$Tax_{vat} = tax_{a vat} + tax_{1vat} C + tax_{2vat}$$

$$\text{Tax}_{\text{excis}} = \text{tax}_{\text{aexcis}} + \text{tax}_{\text{1excis}} C$$

$$\text{Tax}_x = \text{tax}_a \times + \text{tax}_{1x} \text{GDP}$$

$$\text{Tax}_{\text{im}} = \text{tax}_{\text{a im}} + \text{tax}_{\text{1im}} \text{GDP}$$

$$\text{Tax}_{\text{ele}} = \text{tax}_{\text{aele}} + \text{tax}_{\text{1ele}} \text{GDP}$$

โดยที่ TAX = มูลค่าภาษีรวมของประเทศไทย (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{id} = มูลค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{corp} = มูลค่าภาษีเงินได้นิติบุคคล (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{vat} = มูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{buss} = มูลค่าภาษีธุรกิจเฉพาะ (หน่วย:ล้านบาท)

$\text{Tax}_{\text{excis}}$ = มูลค่าภาษีสรรพสามิต (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_x = มูลค่าภาษีส่งออก (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{im} = มูลค่าภาษีนำเข้า (หน่วย:ล้านบาท)

Tax_{ele} = ภาษีอื่นๆ (หน่วย:ล้านบาท)

ผลการวิจัย

1. จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ทั้งจากนักวิชาการ ผู้ประกอบการ นักกฎหมาย ผู้ทำบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปผลวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 ในประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของภาษีอากร สรุปได้ว่า ภาษีอากรมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ เช่นถนนหนทาง ระบบคมนาคมต่างๆ ระบบสวัสดิการ การสร้างโรงพยาบาล เป็นต้น หากไม่มีภาษีอากร สิ่งเหล่านี้ก็ไม่มี สุดท้ายประชาชนก็จะเดือดร้อนและมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอยู่ 3 ประเด็นหลักๆ คือ

1.1.1 ภาษีสมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.2 ภาษีนี้นั้นมีไว้เพื่อการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนที่ใช้จ่ายในทิศทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ เป็นต้น

1.1.3 ภาษีนี้นั้นมีไว้เพื่อใช้ในการกระจายรายได้หรือสร้างความเป็นธรรมในสังคม

นอกจากนี้ยังแสดงถึงศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจภายในประเทศว่าดีมากน้อยเพียงใดได้ด้วย ภาษีที่รัฐได้รับแล้วนำไปทำระบบขนส่ง อย่างรถไฟรางคู่ รถไฟฟ้า การตัดถนน พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ และความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคก็จะช่วยให้เพิ่มการบริโภคของประชาชนได้อีกทางหนึ่ง ผลของการจัดเก็บภาษีอากร จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศจะพัฒนาได้มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับการจัดเก็บภาษีว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด ถ้ารัฐเก็บภาษีได้เป็นไปตามเป้าหมายก็จะมั่งมีงบประมาณเพียงพอต่อการนำไปใช้ในกระทรวงต่างๆ สำหรับการพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไป

1.2 ประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างภาษีอากร (tax structure) และระบบภาษีอากร (tax system) ของไทยในปัจจุบัน สรุปได้ว่า โครงสร้างภาษีโดยทั่วๆ ไปทั่วโลกที่นิยมใช้กัน จะมีฐานภาษี 2 ประเภทคือ ฐานรายได้ (income tax base) และฐานการบริโภค (consumption tax base) ซึ่งประเทศไทยก็ใช้แบบเดียวกันนี้ แต่ก็ต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างภาษี

อาคารอยู่เสมอให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเห็นว่าควรปรับปรุงโครงสร้างภาษีดังนี้

1.2.1 ควรมีการปฏิรูปภาษีทั้งภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ซึ่งในปัจจุบันถือว่ายังไม่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการปรับลดอัตราภาษีที่มาจากฐานรายได้ทั้งภาษีบุคคลธรรมดาและภาษีนิติบุคคล เพื่อให้ภาคครัวเรือนมีกำลังซื้อที่มากขึ้น การบริโภคจะมากขึ้นตาม ส่วนภาคธุรกิจก็จะมีกำไรมากขึ้น ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการลงทุนมากขึ้น และมีกำไรเหลือที่จะนำไปพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สินค้าและบริการต่างๆ ก็จะมีคุณภาพที่ดีขึ้นด้วย

1.2.2 สิ่งสำคัญที่ภาครัฐต้องทำคือ ต้องหาวิธีการให้ประชาชนลงทะเบียนระบบฐานภาษีให้ได้ทุกคน เพราะทุกคนใช้สินค้าสาธารณะภาครัฐ รับสวัสดิการภาครัฐ ถ้าคนที่ไม่ได้ลงทะเบียนก็ไม่มีสิทธิรับสิทธิประโยชน์ใดๆ จากภาครัฐเพราะในปัจจุบันที่มีปัญหาที่ต้องแก้ไขคือ ระบบการจัดเก็บที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุม ไม่ครบถ้วน ซึ่งถ้าจัดเก็บได้ครอบคลุมครบถ้วน ประเทศก็จะมีรายได้งบประมาณแผ่นดินมากขึ้นมากและเพียงพอต่อการนำไปพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นอันดับแรกที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนคือ การลงสำรวจธุรกิจต่างๆ ทั่วประเทศ และจัดให้เข้าระบบฐานภาษีให้ได้ทั้งหมด ทำฐานข้อมูลให้ถูกต้องและอัปเดตอยู่เสมอ

1.2.3 สิ่งที่สำคัญอีกประการซึ่งสำคัญพอๆ กับการปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีคือ การปฏิรูประบบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ให้เกิดการรั่วไหล เกิดความคุ้มค่าในการนำไปใช้ในแต่ละนโยบายของภาครัฐ ดังนั้นจึงควรทำการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการนำงบประมาณภาษีอากรไปใช้ในนโยบายต่างๆ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินด้านรายจ่ายเกิดประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลสูงสุด

1.3 ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายใต้เครื่องมือด้านภาษีอากรสรุปได้ว่า เนื่องจากภาษีอากรมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้ได้ว่าภาษีมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร ถ้าไม่มีภาษีอากรจะส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างไร ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจและสังคมของชาติไปด้วยกัน และสิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือ ภาครัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนว่า เมื่อประชาชนจ่ายภาษีแล้ว ภาครัฐซึ่งเป็นในฐานะเป็นลูกจ้างประชาชนได้ทำบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง กล่าวคือบริหารประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดคุณภาพ ทั้งสวัสดิการทางสังคมที่ดี สินค้าสาธารณะที่ดี ให้ประชาชนได้รับรู้ว่าเมื่อจ่ายเงินภาษีมาแล้วได้รับการบริการที่ดีจากภาครัฐ และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้เพราะเป็นเงินของพวกเขา หากสามารถทำได้เช่นนี้ก็จะทำให้ประชาชนยินดีที่จะจ่ายภาษี ซึ่งภาครัฐก็จะสะดวกในการจัดเก็บ มีรายรับจากภาษีอากรเพิ่มมากขึ้น ประเทศก็จะเจริญก้าวหน้า สุดท้ายประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ได้ผลดังนี้

2.1 แบบจำลองสมการโครงสร้างภาษีอากรของไทย ประกอบด้วย สมการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Tax_{id}), สมการภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax_{corp}), สมการภาษีธุรกิจเฉพาะ (Tax_{buss}), สมการภาษีมูลค่าเพิ่ม (Tax_{vat}), สมการภาษีสรรสามิต (Tax_{excis}), สมการภาษีส่งออก (Tax_x) และสมการภาษีนำเข้า (Tax_{im}) โดยปัจจัยแต่ละตัวในแต่ละสมการทุกตัวแปรมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และ 95% และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของภาษีแต่ละชนิดต่อการจัดเก็บภาษี

รวม พบว่า ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความสัมพันธ์กับการจัดเก็บภาษีรวมสูงสุด โดยมีระดับความสัมพันธ์กับภาษีรวมอยู่ที่ 99.59219% ส่วนภาษีที่มีระดับความสัมพันธ์ต่ำที่สุดได้แก่ ภาษีอากรส่งออก (Tax_x) ระดับความสัมพันธ์ 39.70916%

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีกับ GDP สามารถวิเคราะห์ได้จากสองสมการ ดังนี้

$$GDP = -4,555,674.2 + G - 3.943062 TAX + 3.260769 \Delta GDP_{-1} + 5.83758X_{-1} + 3.81E - 15GD P_f * exr + 4,848.892 P_{im} * exr$$

$$TAX = -193,756.27 + 0.09458GDP + 0.128886C + 0.093086I - 0.001377G$$

จากสมการ GDP จะเห็นได้ว่าตัวแปรมูลค่าภาษีอากรรวม(TAX) มีอิทธิพลต่อ GDP ในทิศทางตรงข้าม กล่าวคือ หากมีการจัดเก็บภาษีลดลง 1 ล้านบาท จะส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้น 3.943062 ล้านบาท และในทางตรงข้าม หากมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น 1 หน่วยล้านบาท จะส่งผลให้ GDP ลดลง 3.943062 ล้านบาทและจากสมการ TAX จะเห็นได้ว่าตัวแปร GDP มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีรวม (TAX) ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หาก GDP ของประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีรวมของประเทศเพิ่มขึ้น 0.09458 ล้านบาท และในทางตรงข้าม หาก GDP ของประเทศลดลง 1 ล้านบาท จะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีรวมของประเทศลดลง 0.09458 ล้านบาท

2.3 ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากมาตรการด้านภาษีอากรต่อรายรับภาครัฐ โดยภาครัฐสามารถดำเนินมาตรการภาษีอากรเพื่อเพิ่มรายรับภาครัฐให้ได้มากที่สุด ทำได้โดยปรับเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้น 10% จะมีผลให้ภาครัฐมีรายรับจากภาษีอากรเพิ่มขึ้น 71,756.88 ล้านบาท แต่จะทำให้ GDP ของประเทศเปลี่ยนแปลงลดลง 349,904.49 ล้านบาท

2.4 หากต้องการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อเป้าหมายในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้

เติบโตสูงสุด สามารถทำได้โดยลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ลดภาษีธุรกิจเฉพาะ ลดภาษีสรรพสามิต ลดภาษีส่งออก ลง 5% พร้อมๆ กับลดภาษีมูลค่าเพิ่มลงเป็น 5% จะมีผลให้ GDP ของประเทศเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 462,783.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นคิดเป็น 3.22% ของ GDP แต่ภาครัฐมีรายรับจากภาษีอากรลดลง 111,298.80 ล้านบาท ลดลงคิดเป็น 0.77% ของ GDP ดังนั้นเศรษฐกิจจะมีความเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นสุทธิ 351,484.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นคิดเป็น 2.45% ของ GDP

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยได้ข้อสรุปว่าหากต้องการใช้มาตรการภาษีอากร โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างมีศักยภาพ ต้องใช้มาตรการทางภาษีอากรด้วยการลดอัตราภาษีลง จึงจะสามารถทำให้ GDP ของประเทศเติบโตได้ แม้ว่าในระยะแรกจะทำให้รายรับจากภาษีอากรลดลง แต่จะเป็นแค่ช่วงเวลาสั้นๆ เพราะเมื่อทำการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลดลง จะส่งผลให้อำนาจซื้อของคนเพิ่มขึ้น การบริโภคภาคครัวเรือนจึงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้นตาม ส่วนการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีธุรกิจเฉพาะ รวมถึงภาษีส่งออกลง จะส่งผลให้เกิดการผลิตและการลงทุน และการส่งออกเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลต่อ GDP ที่จะเพิ่มขึ้นตาม รวมถึงเมื่ออัตราภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นลดลงจะมีผลให้ราคาสินค้าลดลง ผู้บริโภคเมื่อเห็นว่าราคาสินค้าลดลงก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อ GDP ของประเทศที่จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

การลดภาษีต่างๆ จะเสมือนหนึ่งว่า เป็นการเพิ่มปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจโดยตรง แต่ปริมาณเงินผ่านภาคเอกชนที่จะทำการใช้เงินที่ได้เพิ่มจากการได้ลดภาษี ดังนั้นหากปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ระบบเศรษฐกิจก็จะมีสภาพคล่องหมุนเวียนดีขึ้น การ

ลดอัตราภาษีลงถือว่าการคืนเงินให้แก่ภาคเอกชน ให้ภาคเอกชนมีปริมาณเงินเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปใช้จ่ายด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น แม้ว่าจะส่งผลให้ภาครัฐจะมีรายรับจากภาษีลดลง แต่ก็จะเป็นแค่ในช่วงระยะสั้น เพราะเมื่อภาคเอกชนใช้จ่ายด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น คือ ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น ใช้จ่ายเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น และใช้จ่ายเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นพร้อมๆ กันของ 3 ภาคกิจกรรมทางเศรษฐกิจนี้ จะส่งผลให้ GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยจากผลการวิจัยเพิ่มขึ้นถึง 3.22% ซึ่งสุดท้ายภาครัฐก็จะสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการจัดหารายได้ของเคนส์ (Keynes, 1936a; 1936b; 1936c; 1936d; 1936e) ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของรายได้ภาษีกับรายได้ประชาชาติ โดยรายได้ภาษียิ่งขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ถ้ารายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นรายได้ภาษีจะเพิ่มขึ้น และถ้ารายได้ประชาชาติลดลงรายได้ภาษียิ่งจะลดลง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับภาษีอากรของ Gale and Samwick (2014) ที่ทำการศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบจากมาตรการการลดภาษีและมาตรการการเพิ่มภาษีต่อระบบเศรษฐกิจซึ่งผลการศึกษาพบว่า ถ้าหากลดอัตราภาษีลง 10% จะทำให้ค่าจ้างหลังหักภาษีเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของค่าจ้างก่อนหักภาษี และกรณีผลกระทบผลการทดแทนจากการลดอัตราภาษีเงินได้ มีผลให้การจัดหาแรงงานและการประหยัดจะมีขนาดใหญ่ขึ้นใหญ่ขึ้น และมีผลกำไรสุทธิมากขึ้น หรือขาดทุนน้อยกว่ากรณีที่เก็บภาษีมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นจาก 1.5 เป็น 2.3 ดังนั้น การปฏิรูปภาษีให้มีประสิทธิภาพต่อระบบเศรษฐกิจ คือ การลดอัตราภาษีเงินได้ ในขณะที่เดียวกันก็ควรลดค่าใช้จ่ายภาษี โดยการนำรายการค่าลดหย่อนบางอย่างออก ได้แก่ การรักษาพิเศษ หรือรายได้ประเภทต่างๆ นอกจากนี้ควรทำการขยายฐานภาษีบริโภคให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลการทดแทนจากการลดอัตราภาษีเงินได้ที่ไม่ใช่รายได้ ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงาน การขยายขนาดของเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. หากต้องการให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างมีศักยภาพ สำหรับประเทศไทยยังต้องใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยเฉพาะในมาตรการทางภาษีคือ ควรลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ลดภาษีธุรกิจเฉพาะ ลดภาษีสรรพสามิต ลดภาษีส่งออก พร้อมๆ ลดภาษีมูลค่าเพิ่ม จะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตสูงขึ้น
2. ภาครัฐต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนคือ การแก้ไขปัญหาระบบการจัดเก็บให้ครอบคลุม ครบถ้วน และทั่วถึง ด้วยการลงสำรวจธุรกิจต่างๆ ทั่วประเทศ และจัดให้เข้าระบบฐานภาษีให้ได้ทั้งหมด ทำฐานข้อมูลให้ถูกต้องและอัปเดตอยู่เสมอ
3. การปฏิรูประบบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ให้เกิดการรั่วไหล เกิดความคุ้มค่าในการนำไปใช้ในแต่ละนโยบายของภาครัฐ ดังนั้นจึงควรทำการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการนำงบประมาณภาษีอากรไปใช้ในนโยบายต่างๆ เพื่อให้การใช้งบประมาณแผ่นดินด้านรายจ่ายเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

สุรงค์ แปงการิยา. (2556). *ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

References

- Gale, W. G., & Samwick, A. A. (2014). *Effect of income tax changes on economic growth*. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID2494468_code51797.pdf?abstractid=2494468&mirid=1
- Keynes, J. M. (1936a). *The general theory of employment, interest and money: Book I*. Palgrave Macmillan.
- Keynes, J. M. (1936b). *The general theory of employment, interest and money: Book II*. Palgrave Macmillan.
- Keynes, J. M. (1936c). *The general theory of employment, interest and money: Book III*. Palgrave Macmillan.
- Keynes, J. M. (1936d). *The general theory of employment, interest and money: Book IV*. Palgrave Macmillan.
- Keynes, J. M. (1936e). *The general theory of employment, interest and money: Book V*. Palgrave Macmillan.
- Paengkariya, S. (2013). *Efficiency in juristic person income tax collection in Thailand*. Master's thesis in Economics, Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Smith, A. (1776). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations*. W. Strahan and T. Cadell.